

vános helyen, és nem mindenki számára, — hanem csupán saját körhelyiségeiben s csak a saját tagjai és azok meghívott vendégei számára adatta elő; az ilyen előadás pedig a m. kir. Kuria 1918. évi február 9-én hozott 18. számú polgári jogegységi döntvényének ... indokolása és közzefogás szerint nyilvános előadásnak nem tekinthető,

mivel az 1921. évi LIV. t.-c. 8., 49., 51. és 57. §-ainak egybevetett értelme szerint a szerző, vagy fordító engedélye nélkül valamely zenés színműnek csak nyilvános helyen való előadása állapítja meg az idézett szakaszokba ütköző szerzői jogbitorlás vétségének tényálladékát, ellenben az ilyen műnek nem nyilvános helyen — bár a szerző, vagy a fordító engedélye nélkül való előadása ilyen vétség tényálladékát meg nem állapítja;

mivel az a körülmény, hogy a szóbanforgó színdarab per tárgyává tett előadására szóló meghívón nem volt kiüntetve, hogy ezt a zenés színművet magyarra felperes fordította, — egymagába véve az 1921. évi LIV. t.-c. 23. §-ában foglalt szerzői jogbitorlás vétségének tényálladékát sem állapítja meg, mert *nincs bizonyítva, sőt a per során felperes maga sem állította, hogy az alperes előtt kifejezte volna azt az akaratát, hogy a meghívókon az előadandó színdarab megjelölése mellett az is kiüntetettessék, hogy azt a színdarabot ő, a felperes fordította.*

Dr. Molnár Márton.

A versenytilalmi kikötés érvényessége. Birói gyakorlatunk egyik kifejecesedett tétele, hogy az oly versenytilalmi megállapodás, amely helyi, időbeli kikötéseinél fogva a kötelezett fél megélhetését és boldogulását méltánytalanul vagy túlságosan gátolja, a jó erkölcsökbe ütközik és ezért semmis.

Jól esik regisztrálni a Kuriának a versenytilalmi megállapodás érvényességére vonatkozó egy újabb döntését nemcsak annak helyessége miatt, hanem mert az igazság diadalra juttatása érdekében nem riadt vissza a jogi és ítélkezési technika eszközétől sem.

Az ítélőtábla a perben hivatkozott versenytilalmi kikötést, hogy alperes mindaddig, amíg felperes S. községben szikvizgyárat tart fenn, a község területén szikvizgyártással nem foglalkozhatik, — „birói elismerésre nem számítható“nak mondotta ki. A tényállás teljességéhez hozzátartozik, hogy alperes a felperesnek eladta szikvizgyárat és ezen eladással kapcsolatban létesült a fenti versenytilalmi megállapodás.

A Curia P. IV. 4936/1927. sz. határozata noha megállapítja, hogy a versenyszabadság azon időbeli korlátja, „amíg a vevőnek S. községben szikvizgyára lesz“, nemcsak határozatlan, de közel áll az időbeli korlát nélkül való versenytilalmi kikötéshez, — mégis kimondja, hogy a kikötés egészében érvénytelennek nem tekinthető, hanem csak azt vonja maga után, hogy a versenytilalmi kikötés időbeli korlátozásának az a része érvénytelen, amely a méltányos időhatárt meghaladja. (A határozat, — sajnos — e ponton nem szövegezett elég élesen; a fenti szövegezés azonban a Kuria álláspontjának hű visszaadása kívánt lenni.) A versenykorlátozás időbeli ha-

tárát pedig, — mondja a Kuria — esetleg szakértők meghallgatásával, a méltányosság szerint kell meghatározni.

Ami ebben a határozatban a régi gyakorlattal szemben újítás, az abban áll, hogy a régi gyakorlat ha a korlátozást sokallotta és meg nem engedhetőnek tartotta, akkor a korlátozás egészben érvénytelenné vált, a kötelezett fél azon mértékü megszorítás alól is felszabadult, amit érvényesen lehetett volna vele szemben kikötni, míg a mostani döntés csak a korlátozás tilos többletét akarja lefaragni, de kötve tartja a felet a helyes — a jog által megengedett — mértéken belül.

A teljes érvényesség vagy teljes érvénytelenség merev igen-nem álláspontjával szemben az igazságnak, a törvényhozói intencionálnak valóráváltása a Kuria új álláspontja.

Jogtechnikailag ennek a megoldásnak az a vélt akadálya volt, hogy mi történjék akkor, ha a megállapodás egészében fennmarad, de a megállapodás egy része kiesik, — mint pótoltságok a kieső rész.

Kolumbus tojása volt a megoldás. Végezze a pótlás munkáját a bíróság. A bíróság mondja meg azt, aminek megállapítására a felek lettek volna hivatottak. A bíróság gondolatmenete eddig az volt, hogy a bíróság a felek munkáját nem veheti át, quasi nem diktálhatja a szerződő feleknek, hogy ők miben állapodtak meg, vagy hogy ilyintébben fogalmazz, hogy miben kellett volna megállapodniok.

A magánjogi törvényjavaslat 1020. §-a jogszabályiá teszi a bírónak ezt a suppléálási jogát:

„1020. §. Részleges semmisség vagy megtámadás esetében az egész jognyilatkozat megdől, hacsak meg nem állapíthatni, hogy a nyilatkozattevő azt a semmis vagy megtámadás folytán érvénytelenné vált rész nélkül is megtette volna. Az utóbbi esetben e részre nézve szükség esetében a bíróság méltányosság szerint határoz.“

E lapok hasábjain ismételtén irtunk az osztó igazságot szolgáló egység-itéletről. A Kuria döntése és a hivatkozott jogszabály annyiban közösséget tart az osztó ítélettel, hogy a bíró a felek szerződéses akaratának pótlását teremti meg itt is, ott is. A fenti döntés tehát a saját területén túl is természetesen hat vissza az osztó ítélet nagyobb mérvű térfoglalására.

B. S.

Marasztaló ítélet — turpis causa mellett. A két alsó bíróság elutasító ítéletének megváltoztatásával a Kuria P. III. 8365/926. sz. közbeszóló ítélete elrendelte az eredeti állapot helyreállítását. A per rövid tényállása a következő: Peres felek egymással szerződést kötöttek, melynek burkolt célja az volt, hogy alperes az ágyassági viszony folytatásáért jutalmazást kapjon. A fellebbezési bíróság a jó erkölcsökbe ütköző szerződés alapján a sablont alkalmazta: az ajándék vissza-követelésére bírói jogsegélyt nem lehet igénybevenni. A Kuria határozata, amellyel a döntést megváltoztatja, indokolásában nem ösztinte, sőt a szójátékig megy el. „A peres felek között létrejött szerződés a jó erkölcsökbe ütköző volta miatt nem részesülhet ugyan jogi segélyben, — mondja a Kuria — de